

Sposoby finansowania innowacyjności przedsiębiorstw w sektorze usług nowoczesnych na wybranym przykładzie

**Renata
Żaba-Nieroda**

Małopolska Wyższa Szkoła
Ekonomiczna w Tarnowie
Wydział Zarządzania i Turystyki

Abstrakt: Proces stałego doskonalenia systemu zarządzania przedsiębiorstwem wskazuje na szeroki zakres działań, które należy podjąć, aby osiągnąć poziom konkurencyjności pozwalający zająć silną pozycję na rynku. Z pojęciem innowacji bezpośrednio wiążą się działania zmierzające do wdrożenia zmian prowadzących do wzrostu nowoczesności i konkurencyjności organizacji, a w rezultacie do podniesienia jej wartości. Celem artykułu jest przedstawienie wpływu wykorzystania środków zewnętrznych na rozwój innowacyjności przedsiębiorstwa. Można zakładać, że przedsiębiorstwo bez możliwości pozyskania środków z NCBiR nie mogłoby samo wdrożyć rozwiązań o charakterze innowacyjnym. Dodatkowo zostanie przeprowadzona analiza wewnętrznych dokumentów o charakterze finansowym, sprawozdań finansowych badanego przedsiębiorstwa. Skłonność przedsiębiorstwa do innowacji wyznacza klimat wokół inwestycji, będący efektem wcześniejszych doświadczeń, poziomu stabilności organizacji, stopnia niepewności, zaufania, stylu kierowania czy komunikowania się.

Słowa kluczowe: NCBiR, innowacyjność, finansowanie innowacji, konkurencyjność przedsiębiorstwa

1. Wprowadzenie

Jednym z elementów niezbędnych do rozwoju innowacyjności jest sposób finansowania działań innowacyjnych w przedsiębiorstwie. W artykule przedstawiono możliwości pozyskiwania środków na finansowanie tego typu przedsięwzięć. Jedną z nich są zewnętrzne źródła finansowania, a w przypadku opisywanym w artykule są to środki z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (NCBiR). Niemniej jednak tylko taka organizacja jest zdolna do wdrażania innowacji, która posiada wystarczające zasoby i wewnętrzną strukturę sprzyjającą kreowaniu innowacji; same środki zewnętrzne w tym zakresie nie są wystarczające. Zdolność do innowacji dowodzi, że przedsiębiorstwo dysponuje odpowiednimi zasobami i strukturą, a w konsekwencji może wdrażać innowacje. Celem artykułu jest przedstawienie wpływu wykorzystania środków zewnętrznych na rozwój innowacyjności przedsię-

Korespondencja: Renata
Żaba-Nieroda
Małopolska Wyższa Szkoła
Ekonomiczna w Tarnowie
Wydział Zarządzania i Turystyki
ul. Waryńskiego 14
33-100 Tarnów, Poland
Tel. +48 14 65 65 527
Email: renata.zaba_nieroda@mwse.edu.pl

biorstwa. Można zakładać, iż przedsiębiorstwo bez możliwości pozyskania środków z NCBiR nie mogłoby samo wprowadzić rozwiązań o charakterze innowacyjnym w przyjętym wymiarze.

Metodą badawczą wykorzystaną do potwierdzenia tezy postawionej w artykule jest wywiad przeprowadzony wśród menedżerów wyższego i średniego szczebla przedsiębiorstwa, a także pracowników ośrodka badawczo-rozwojowego przedsiębiorstwa, w którym innowacje są kreowane. Dodatkowo przeprowadzona została analiza wewnętrznych dokumentów o charakterze finansowym, sprawozdań finansowych badanego przedsiębiorstwa.

2. Wpływ wsparcia Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w zakresie inwestycji w sektorze usług nowoczesnych

Strategicznym celem rozwoju polskiej nauki jest jej wykorzystanie do podniesienia poziomu cywilizacyjnego Polski, m.in. poprzez pełniejsze wdrożenie jej wyników w edukacji, gospodarce i kulturze. Szczególnie ważnym zadaniem polskiej nauki jest udział w zmniejszaniu luki cywilizacyjnej pomiędzy Polską a krajami gospodarczo wysoko rozwiniętymi oraz w poprawie jakości życia polskiego społeczeństwa, a także realizacji aspiracji rozwojowych obecnego i przyszłych pokoleń, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju – jak określono w Krajowym Programie Badań „Założenia polityki naukowo-technicznej i innowacyjnej państwa” Krajowy Program Badań opracowany na podstawie art. 4 ust. 1 Ustawy o zasadach finansowania nauki, Załącznik do uchwały nr 164/2011 Rady Ministrów z dnia 16 sierpnia 2011 roku.

1 października 2010 roku wszedł w życie pakiet sześciu ustaw reformujących system nauki w Polsce, w tym Ustawa o zasadach finansowania nauki z dnia 30 kwietnia 2010 roku (Dz.U. nr 96, poz. 615 z późn. zm.) oraz Ustawa o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju z dnia 30 kwietnia 2010 roku (Dz.U. nr 96, poz. 616 z późn. zm.). Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o zasadach finansowania nauki, Rada Ministrów ustanawia w formie uchwały Krajowy Program Badań (KPB) w zakresie kierunków badań i prac rozwojowych, który zastępuje Krajowy Program Badań Naukowych i Prac Rozwojowych. Projekt KPB opracowuje minister właściwy do spraw nauki po zasięgnięciu opinii PAN, Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, Rady Głównej Instytutów Badawczych i organizacji samorządu gospodarczego. Reforma systemu nauki w Polsce przeprowadzona w 2010 roku pozwoliła na przejęcie przez MNiSW roli głównego ośrodka tworzenia polityki naukowej oraz koordynacji działań w tym zakresie w Polsce. Narodowe Centrum Nauki (NCN) oraz Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBiR) ustanowiono jego agencjami. Na podstawie Ustawy o zasadach finansowania nauki z dnia 8 października 2004 roku (Dz.U. nr 238, poz. 2390) został opracowany w 2005 roku Krajowy Program Ramowy, który określa priorytetowe kierunki badań naukowych lub prac rozwojowych. Od 2008 roku nastąpił istotny wzrost wydatków budżetowych na naukę, który wynika ze sprawnego wykorzystywania środków strukturalnych. Ten zasób jest jednak ograniczony i wraz z końcem perspektywy finansowej lat 2007–2013 udział tego źródła malał. Potrzeba zwiększania nakładów na naukę spowodowała, że w Wieloletnim Planie Finansów Państwa na lata 2011–2014 został założony wzrost wydatków na naukę w zakresie środków z budżetu krajowego, który ma neutralizować spadek wartości środków (tabela 1 i 2).

Tabela 1. Nakłady budżetu państwa dla części 28 – Nauka w latach 2006–2014 (w mln zł)
(Table 1. Expenditures of the state budget in part 28 – Science in the years 2006–2014 [in million PLN])

Rok (Year)	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Wysokość środków (Expenditures)	3380	3750	3918	4568	5890	6617	6373	6526	6006

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu dla części 28 – Nauka w latach 2006–2010, plan finansowy dla części 28 – Nauka na 30 czerwca 2011 r., projekt budżetu państwa dla części 28 – Nauka w 2012 r., WFPF obejmujący część 28 – Nauka w latach 2013–2014, dane za lata 2011–2013 zawierają środki Funduszu Nauki i Technologii Polskiej.

Tabela 2. Nakłady budżetu państwa dla części 28 – Nauka w latach 2006–2014 z wyłączeniem środków strukturalnych i na współfinansowanie (w mln zł)
(Table 2. Expenditures of the state budget in part 28 – Science in the years 2006–2014 with the exception of structural funds and co-financing [in million PLN])

Rok (Year)	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Wysokość środków (Expenditures)	3380	3750	3918	4178	4672	4650	5058	5186	5498

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu dla części 28 – Nauka w latach 2006–2010, plan finansowy dla części 28 – Nauka na 30 czerwca 2011 r., projekt budżetu państwa dla części 28 – Nauka w 2012 r., WFPF obejmujący część 28 – Nauka w latach 2013–2014, dane za lata 2011–2013 zawierają środki Funduszu Nauki i Technologii Polskiej.

Istotne jest kontynuowanie działań mających na celu zwiększenie środków przeznaczanych na naukę z sektora biznesu. Obecnie stanowi to około 30% przy 70-procentowym finansowaniu instytucjonalnym. Zgodnie z założeniami programu „Europa 2020” udział przedsiębiorców w finansowaniu nauki powinien osiągnąć poziom 50% w 2020 roku. Zmiany w systemie nauki, reformujące NCBiR i tworzące NCN, pozwolą na zwiększone finansowanie projektów w systemie grantowym. KPB określa strategiczne dla państwa kierunki badań naukowych i prac rozwojowych, gdzie istotne jest przedsięwzięcie o szerokiej problematyce, określające cele i założenia długoterminowej polityki naukowej, naukowo-technicznej i innowacyjnej państwa. Strategiczne kierunki badań naukowych i prac rozwojowych stanowią dla NCBiR podstawę do sformułowania strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych. Wyzwaniem dla Polski w średnim i długim okresie jest podnoszenie wydajności polskich przedsiębiorstw przy jednoczesnym zmniejszaniu stopy bezrobocia. Sprostanie temu wyzwaniu będzie wymagało podniesienia wewnętrznej zdolności do adaptacji technologii o odpowiednim potencjale wzrostu produktywności kapitału i pracy.

W 2013 roku przedsiębiorcy zainwestowali w projekty badawczo-rozwojowe rekordową sumę (Grabek, 2014, s. B5) ponad 1,1 mld zł w ramach wkładu własnego na projekty innowacyjne realizowane przez NCBiR. To ponad dwa razy więcej niż w 2012 roku, kiedy ich udział finansowy w takich przedsięwzięciach wyniósł niespełna 450 mln zł. W sumie w latach 2010–2013 NCBiR podpisało z przedsiębiorcami ponad 1,6 tysiąca umów na kwotę 9,7 mld zł, z czego ponad 3,5 mld zł to wkład własny biznesu (*Analiza wysokości wkładu...*).

Praktyka gospodarcza wskazuje, że zależnie od konkretnej sytuacji przedsiębiorstw należy stosować różne podejścia czy metodologie pozyskiwania środków (Weiss, 2014, s. 5).

Światowy postęp technologiczny przebiega najszybciej w gałęziach gospodarki wymagających dużych nakładów kapitałowych w sferze produkcyjnej. Kraje chcące osiągać wysoką dynamikę rozwoju muszą dokonać dużych nakładów inwestycyjnych, niezbędnych do odniesienia sukcesu gospodarczego wymagającego szybkiej dyfuzji najbardziej produktywnych technologii. Krajowy Program Badań obejmuje siedem strategicznych, interdyscyplinarnych kierunków badań naukowych i prac rozwojowych: nowe technologie w zakresie energetyki, choroby cywilizacyjne, nowe leki oraz medycyna regeneracyjna, zaawansowane technologie informacyjne, telekomunikacyjne i mechatroniczne, nowoczesne technologie materiałowe, środowisko naturalne, rolnictwo i leśnictwo, społeczny i gospodarczy rozwój Polski w warunkach globalizujących się rynków, bezpieczeństwo i obronność państwa. W ramach sześciu pierwszych kierunków Rada NCBiR przygotowuje strategiczne programy badań naukowych i prac rozwojowych. Kierunek dotyczący bezpieczeństwa i obronności państwa stanowi podstawę dla NCBiR do przygotowania strategicznych programów badań naukowych i prac rozwojowych na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa.

3. Strategiczny program badań naukowych i prac rozwojowych na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa

Zapewnienie niepodległości i nienaruszalności terytorialnej kraju oraz bezpieczeństwa obywateli jest konstytucyjnym obowiązkiem państwa. Polska realizuje to zobowiązanie poprzez podejmowanie odpowiednich działań w ramach polityki wewnętrznej jak i zewnętrznej. W dobie zagrożeń i wyzwań wynikających z konieczności przygotowania Polski do sprawnego i efektywnego działania w sytuacjach kryzysowych, walki z przestępczością i terroryzmem, udziałem Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, formacji podległych Ministerstwu Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz służb podległych Prezesowi Rady Ministrów nie tylko w sferze wewnętrznej państwa, ale także w ramach współdziałania międzynarodowego, zapewnienie właściwego poziomu bezpieczeństwa i obronności jest warunkiem niezbędnym rozwoju gospodarczego, społecznego i kulturowego państwa.

Zewnętrzne uwarunkowania bezpieczeństwa Polski, intensywny rozwój jej potencjału gospodarczego oraz poszerzanie zaangażowania w aktywne kształtowanie międzynarodowego środowiska bezpieczeństwa wymuszają stopniową optymalizację sił i środków w kierunku tworzenia zintegrowanego, kompleksowego systemu bezpieczeństwa narodowego. Niezbędne staje się w związku z tym stworzenie mechanizmu umożliwiającego równoczesne wykorzystanie komponentów systemu obronnego państwa i systemu zarządzania kryzysowego. Zintegrowanie elementów planowania i przygotowania komponentów wojskowych i cywilnych na każdym poziomie reagowania, kompleksowe podejście do rozwiązywania sytuacji kryzysowych, uregulowanie i przypisanie zadań w tym zakresie administracji publicznej oraz stworzenie stabilnych podstaw ich finansowania są dźwignią wzrostu poziomu bezpieczeństwa narodowego i skutecznym narzędziem jego realizacji.

Zwiększenie efektywności działania odbywa się przez ciągły rozwój technologiczny, zorientowany na potrzeby operacyjne użytkowników oraz zmiany adaptacyjne w systemie zarządza-

nia i organizacji służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i obronność. Prowadzenie ukierunkowanych badań naukowych i prac rozwojowych w tym obszarze oraz implementacja ich wyników do codziennej praktyki wpływają zasadniczo na podniesienie wspomnianej efektywności. Każde skuteczne wdrożenie przekłada się bezpośrednio na poprawę stanu bezpieczeństwa powszechnego i porządku publicznego. Obszar bezpieczeństwa i obronności państwa charakteryzuje się ogromnym potencjałem (zarówno w skali narodowej, jak i międzynarodowej) oraz wysokim poziomem dyfuzji innowacji do innych działów gospodarki. Badania naukowe i prace rozwojowe prowadzone na potrzeby bezpieczeństwa i obronności państwa stwarzają szansę na wzmocnienie warstwy realizacyjnej polityki bezpieczeństwa państwa w powiązaniu z rozwojem naukowym, technologicznym i społeczno-gospodarczym kraju.

W przypadku realizacji badań naukowych i prac rozwojowych z obszaru bezpieczeństwa i obronności należy zwrócić uwagę, że wskazane jest wykorzystanie synergii kierunków badań krajowych z programami europejskimi. Współpraca międzynarodowa jest z jednej strony szansą na dalszy rozwój i wdrożenie wartościowych programów krajowych, z drugiej daje możliwość wypracowywania wspólnych, uniwersalnych rozwiązań oraz standaryzacji procedur i wyposażenia służb porządku publicznego na terenie Europy. Celem podejmowanych badań naukowych i prac rozwojowych powinna być możliwość praktycznego zastosowania i komercjalizacji uzyskanych wyników. Aby to osiągnąć, trzeba dążyć do zapewnienia ścisłej współpracy środowiska naukowego i przemysłowego oraz ukierunkować wysiłki merytoryczny i finansowy na projekty, które wpisują się w potrzeby instytucji państwa odpowiedzialnych za realizację zadań w obszarze bezpieczeństwa i obronności. Pozwoli to na wzmocnienie efektywności gospodarowania zasobami na naukę, usystematyzowanie badań prowadzonych na rzecz bezpieczeństwa i obronności oraz przyczyni się do stworzenia rozwiązań umożliwiających uniknięcie ich podwójnego finansowania z budżetu państwa. Jednym z elementów tego procesu jest stała współpraca: Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, a także Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w celu wymiany informacji o potrzebach opracowania nowych rozwiązań i technologii, szczególnie tych podwójnego zastosowania (cywilno-wojskowych). Koordynacja działań jest realizowana w NCBiR, odpowiedzialnym za ustanawianie strategicznych programów, badań naukowych i prac rozwojowych w obszarze bezpieczeństwa i obronności państwa zgodnie z Ustawą o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju z dnia 30 kwietnia 2010 roku (Dz.U. nr 96, poz. 616 z późn. zm.).

4. Bezpieczeństwo i obronność państwa

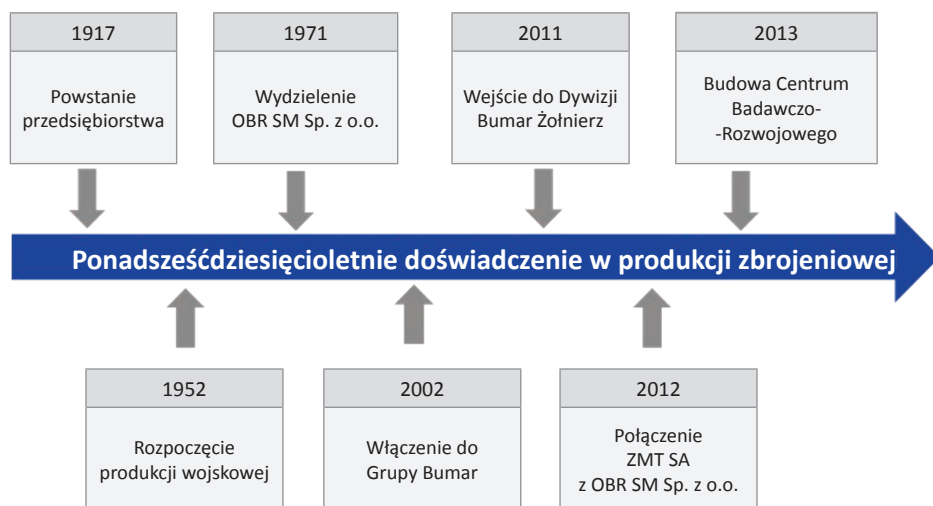
Kluczowe dla poprawy bezpieczeństwa ludności jest prowadzenie ukierunkowanych badań naukowych i prac rozwojowych, które wspomagają proces wykrywania i zwalczania przestępczości, ochronę granicy państwowej, prawidłowe funkcjonowanie systemu zarządzania kryzysowego i ochrony infrastruktury krytycznej oraz systemu ratowniczo-gaśniczego. Szybkie wykrywanie, reagowanie i przeciwdziałanie w przypadku wystąpienia wspomnianych zagrożeń, a także efektywne usuwanie ich skutków stanowi miernik efektywności państwa w tym wymiarze. W zakresie obronności państwa celem badań naukowych i prac rozwojowych realizowanych i finansowanych na rzecz obronności państwa jest wsparcie

procesu rozwoju zdolności operacyjnych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (SZ RP). Cel ten można osiągnąć poprzez harmonizację badań naukowych z potrzebami operacyjnymi SZ RP, efektywne wykorzystanie mechanizmów inwestowania i realizacji badań naukowych oraz prac rozwojowych na rzecz bezpieczeństwa i obronności finansowanych z budżetu państwa na naukę, w szczególności w ramach NCBiR, a także zwiększenie zaangażowania SZ RP w projekty realizowane we współpracy międzynarodowej.

Priorytetowe zdolności operacyjne, które SZ RP mają rozwinąć w perspektywie najbliższych 10 lat, obejmują w szczególności zdolność do: dowodzenia, rozpoznania, rażenia, wsparcia działań oraz przetrwania i mobilności, przetrwania i ochrony wojsk, w tym zdolności do zabezpieczenia medycznego pola walki i wsparcia układu pozamilitarnego w sytuacjach zagrożeń niemilitarnych. Realizacja badań naukowych i prac rozwojowych powinna wesprzeć proces rozwoju zdolności operacyjnych, jak również doprowadzić do redukcji kosztów i zminimalizowania ryzyka niepowodzenia. Niezbędne jest inwestowanie w nowe, przełomowe technologie, których rozwój i zastosowanie może pozwolić na uzyskanie nieznanych zdolności, mogących w znaczący sposób zmienić obraz przyszłego pola walki.

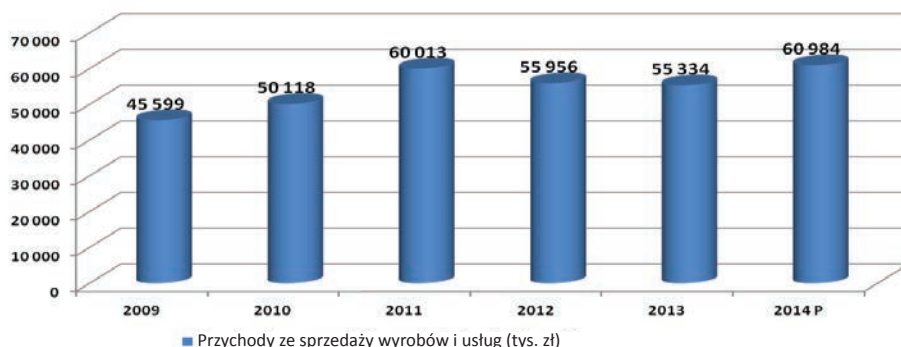
5. Centrum Badawczo-Rozwojowe jako narzędzie wzrostu potencjału badawczego ZM „Tarnów” SA

Zakłady Mechaniczne „Tarnów” SA to przedsiębiorstwo o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 października 2010 roku w sprawie wykazu przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym (Dz.U. nr 214, poz. 1571). Status prawny przedsiębiorstwa to Spółka Akcyjna – członek Polskiego Holdingu Obronnego, która została założona w 1917 roku. Kapitał zakładowy przedsiębiorstwa wynosi 24 766 110 zł. Na rysunku 1 przedstawiono historię zakładów.

Rysunek 1. Historia spółki Zakłady Mechaniczne „Tarnów” SA
(Figure 1. The history of Zakłady Mechaniczne “Tarnów” SA)

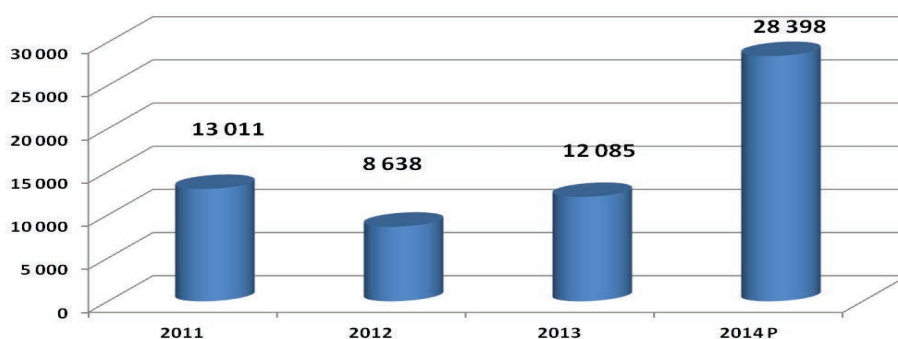
W latach 2008–2012 w ZM „Tarnów” SA nastąpiła restrukturyzacja: organizacyjna, finansowa, w obszarze infrastruktury, produktowa, koncentracja działalności na obszarze produkcji specjalnej, sprzedaż części cywilnej zakładu. Na rysunku 2 przedstawiono poziom przychodów ze sprzedaży wyrobów i usług netto w latach 2009–2014.

Rysunek 2. Poziom przychodów ze sprzedaży wyrobów i usług netto w latach 2009–2014 (w tys. zł)
(Figure 2. The level of revenues from sales of goods and services net in 2009–2014 [in thousands PLN])

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ZM „Tarnów” SA.

Nakłady na prace badawczo-rozwojowe w przedsiębiorstwie w 2014 roku są planowane w wysokości 28 398 tys. zł, w tym środki własne w wysokości 4551 tys. zł. W 2014 roku zrealizowano 21 projektów (pięć z wykorzystaniem środków zewnętrznych, 16 ze środków własnych). Rysunek 3 przedstawia wysokość środków przeznaczonych na prace badawczo-rozwojowe w latach 2011–2014.

Rysunek 3. Wysokość środków przeznaczonych na prace badawczo-rozwojowe w Zakładach Mechanicznych „Tarnów” SA w latach 2011–2014 (w tys. zł)
(Figure 3. The amount of funds allocated to R&D in Zakłady Mechaniczne “Tarnów” SA in 2011–2014 [in thousands PLN])

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ZM „Tarnów” SA.

6. Źródła finansowania projektu

27 stycznia 2012 roku ZM „Tarnów” SA złożyły w Ministerstwie Gospodarki wnioszek w ramach poddziałania 4.5.2. POIG „Wsparcie inwestycji w sektorze usług nowoczesnych” o wsparcie realizacji projektu pod nazwą „Centrum Badawczo-Rozwojowe wzrost potencjału badawczego ZM »Tarnów« SA”. 29 października 2012 roku wniosek POIG.04.05.02-00-119/12 uzyskał dofinansowanie w kwocie 7398 tys. zł, co stanowi 50% budżetu (całość 18 199 tys. zł). Projekt miał być realizowany w okresie od listopada 2012 do grudnia 2013 roku; na podstawie aneksu czas jego realizacji został przedłużony do czerwca 2014 roku. Celem utworzenia CBR jest rozwijanie badań naukowych i prac rozwojowych, stymulowanie innowacyjności, która ma stanowić podstawę wzmocnienia konkurencyjności przedsiębiorstwa na rynku. Działalność badawczo-rozwojowa CBR będzie głównym źródłem prac nad nowymi produktami. Poziom konstrukcyjno-technologiczny prowadzonych prac badawczo-rozwojowych oraz ich efektywne wykorzystanie będą stymulowały rozwój firmy.

W celu realizacji projektu CBR przedsiębiorstwo skorzystało z zewnętrznych źródeł finansowania w postaci kredytów: inwestycyjnego pomostowego w kwocie 7398 tys. zł, który zostanie spłacony wpływami z dotacji do czerwca 2014 roku, i inwestycyjnego w kwocie 5918 tys. zł, na okres 120 miesięcy, który zostanie spłacony do 2022 roku. W tabeli 3 przedstawiono źródła finansowania projektu „Wsparcie inwestycji w sektorze usług nowoczesnych”.

Tabela 3. Źródła finansowania projektu (w zł)
(Table 3. Sources of financing of the project [in PLN])

Źródła finansowania projektu (Sources of financing the project)	Wydatki ogółem (Total expenditure)	Wydatki kwalifikowane (Eligible expenditure)
Środki publiczne, w tym: (Public funds, including:)		
Wnioskowana kwota dofinansowania w ramach poddziałania 4.5.2 PO IG	7 398 000,00	7 398 000,00
Źródła finansowania inne niż środki publiczne, w tym: (Financing sources other than public funds, including:)		
1) Własne (1) Own resources)	3 301 080,00	0,00
2) Kredyt inwestycyjny (2) Investment credit)	7 500 000,00	7 398 000,00
Razem (Total)	18 199 080,00	14 796 000,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie wniosku aplikacyjnego „Wsparcie inwestycji w sektorze usług nowoczesnych” o wsparcie realizacji projektu pod nazwą „Centrum Badawczo-Rozwojowe wzrost potencjału badawczego ZM »Tarnów« SA”.

Realizacja projektu pozwoli na prowadzenie prac badawczo-rozwojowych nad nowymi produktami. Spółka, opierając się na aktywach nabytych w ramach projektu oraz innych zasobach własnych i obcych, dokona zasadniczej modernizacji produktów: karabiny 7,62 mm, karabiny 8,6 mm, karabiny 12,7 mm, granatnik automatyczny GA-40, ZSMU. Dywersyfikacja produkcji przedsiębiorstwa zostanie osiągnięta poprzez wprowadzenie na rynek docełowy innowacyjnych, zasadniczo zmienionych produktów, których nie oferuje konkurencja.

Potrzeba dywersyfikacji produkcji wynika z konieczności utrzymania się na rynku zbrojeniowym, który charakteryzuje się dużą innowacyjnością wynikającą z jego specyfiki (odpowiedzią na nową broń ofensywną jest broń defensywna i odwrotnie). Stąd konieczność wprowadzenia nowych produktów, które mogłyby być konkurencyjne w stosunku do produktów funkcjonujących na rynku w aspekcie finansowym i jakościowym. Istotne jest stworzenie przeciwwagi, czyli oferowanie nowych, lepszych, bardziej funkcjonalnych produktów zarówno pod względem cenowym, jak i jakościowym.

Celem projektu jest także stworzenie miejsc pracy (przyrost dla sektora B+R o 21 nowych miejsc, w tym 80,95% pracowników z wykształceniem wyższym) oraz nawiązanie współpracy z sektorem MŚP. Projekt pozwoli na eliminację szkodliwego oddziaływania na środowisko w stopniu wyższym, niż określają to wymogi prawa, a ponadto będzie miał pozytywny wpływ na politykę równości szans. Działania inwestycyjne konieczne do wzmocnienia potencjału badawczego polegają na zakupie: robót i materiałów budowlanych w celu modernizacji budynków i budowlę mającej na celu utworzenie niezbędnych obiektów do prowadzenia działalności CBR, aparatów, maszyn i urządzeń, kompletu wyposażenia biurowego oraz wartości niematerialnych i prawnych (oprogramowanie zarządzające dokumentacją).

Dodatkowymi korzyściami będzie wzrost liczby klientów, uniknięcie skutków sezonowych wahań rynku, dywersyfikacja sprzedaży oraz wzrost przychodów, co pozwoli na wzrost nakładów na dalsze badania i opracowywanie kolejnych innowacyjnych produktów. Nastąpi dywersyfikacja produkcji przedsiębiorstwa polegająca na rozszerzeniu produkcji o produkty niewykraczające poza przemysł, w którym obecnie działa. Głównym przedmiotem działalności jest wykonywanie prac badawczo-rozwojowych z obszarów: mechaniki (w tym precyzyjnej), automatyki i robotyki oraz elektroniki.

7. Podsumowanie

Celem strategicznym powstania CBR jest stymulowanie innowacyjności, która będzie stanowić podstawę wzmocnienia konkurencyjności przedsiębiorstwa na rynku. Działalność badawczo-rozwojowa będzie jednym ze źródeł uruchomienia nowych produktów. Poziom konstrukcyjno-technologiczny prowadzonych prac badawczo-rozwojowych oraz ich efektywne wykorzystanie będą stymulowały rozwój firmy. Aktywna działalność badawczo-rozwojowa prowadząca do wdrażania atrakcyjnych rynkowo produktów będzie jednym z kluczowych czynników stanowiących o rozwoju. Podjęte działania nie byłyby realizowane, gdyby nie możliwość wykorzystania unijnych źródeł finansowania.

Sklonność przedsiębiorstwa do innowacji wyznacza klimat wokół inwestycji, będący efektem wcześniejszych doświadczeń, poziomu stabilności organizacji, stopnia niepewności, zaufania, stylu kierowania czy komunikowania się. Skłonność do innowacji wyraża się zainteresowaniem zmianami i wynika ze zrozumienia istoty i konieczności zmian. Wrażliwość przedsiębiorstwa na innowacje jest funkcją związku innowacji z potrzebami danego przedsiębiorstwa. Takie działania są podejmowane w badanym przedsiębiorstwie. Aktywna działalność badawczo-rozwojowa prowadzi do wdrażania atrakcyjnych rynkowo produktów, które są jednym z głównych czynników stanowiących o rozwoju przedsiębiorstwa. Innowacyjność zaczyna się w dzieciństwie. Siłą napędową dla innowacji jest wiara czy też świadomość

mość, że świat może być lepszy, że możemy poprawić nasze życie. Kolejnym czynnikiem jest odwaga. Musimy ją mieć, by zadawać pytania i podejmować ryzyko ewentualnej porażki. Potrzebna jest też cierpliwość, by mieć czas na zastanawianie się nad jakimś zagadnieniem i podejmowanie kolejnych prób jego rozwiązania.

Analizowane przedsiębiorstwo ma doświadczenie w komercjalizacji produktów, przeniesieniu *know-how* do praktyki gospodarczej za pomocą posiadanych narzędzi, urządzeń i wykwalifikowanej kadry. Od wielu lat podejmuje ono działania mające na celu lokowanie na rynku innowacyjnych produktów wykorzystujących określone technologie poprzez realizowane we własnym zakresie prace badawcze i rozwojowe, tworzenie prototypów, prace wdrożeniowe i wdrażanie do produkcji wyników prac badawczych, skończywszy na wprowadzeniu produktu na rynek i komercjalizacji. Współpracuje ponadto z jednostkami naukowymi w wieloletniej praktyce funkcjonowania na rynku, prawidłowo odczytując potrzeby rynku w toku własnych prac badawczych, generuje nowe idee produktów i procesów oraz samodzielnie bądź we współpracy z innymi podmiotami wprowadza je do praktyki życia gospodarczego.

Bibliografia

- Analiza wysokości wkładu własnego przedsiębiorców i udzielonej pomocy publicznej*. Raport PwC [online, dostęp: 2014-05-08]. Dostępny w Internecie: http://www.ncbir.pl/gfx/ncbir/userfiles/_public/aktualnosci/pwc_ekg_maj.pdf.
- Grabek, A. (2014). Miliardy na innowacyjność. *Rzeczpospolita*, 103, B5.
- Weiss, E. (2014). *Pozyskiwanie środków unijnych przez przedsiębiorstwa innowacyjne. Podejście procesowe*. Warszawa: C.H. Beck. ISBN 978-83-255-2064-9.

Means of financing innovation in the modern services sector. Case study

Abstract: In the literature one can find many ways to the classification of innovation by adopting different criteria, among others, the criterion of the sources of innovation, originality, scope or scale, in which the changes occur. The process of continuous improvement of enterprise management system indicates the wide range of activities to be undertaken to achieve a level of competitiveness that allows the company to take a strong position on the market. With the concept of innovation directly linked to efforts to implement changes

leading to the growth of modernity and competitiveness of the organization and ultimately to increase its value. The purpose of this article is to present the effects of the use of external funds for the development of innovative enterprises. It can be assumed that the company without the possibility of obtaining funds from National Centre of Research and Development could not just implement innovative solutions. In addition, the analysis will be carried out internal documents of a financial nature, financial statements audited company.

Key words: National Centre of Research and Development, innovation, financing innovations, enterprise competitiveness